

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/133/2021
Identifikačné číslo spisu:	1420203322
Dátum vydania rozhodnutia:	12.07.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Erika Šobichová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:1420203322.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: Z. N., narodený XX. G. XXXX, H., U. XXXXX/XXB, zastúpený DEDÁK & Partners, s. r. o., Bratislava, Suché mýto 1, IČO: 50 735 764, proti žalovanému: J. I., narodený XX. Z. XXXX, H., F. XXXX/XX, zastúpený advokátkou Mgr. Alicou Mendlovou, Bratislava, Riečna 2, o určenie neexistencie pohľadávky a o nariadenie neodkladného opatrenia, vedenom na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 18C/29/2020, o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 23. novembra 2020 č. k. 6Co/151/2020-68, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobca má proti žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava IV (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“) uznesením zo 17. septembra 2020 sp. zn. 18C/29/2020 zamietol návrh žalobcu na nariadenie neodkladného opatrenia. V odôvodnení uviedol, že žalobca sa žalobou domáha, aby súd určil, že pohľadávka žalovaného voči žalobcovi zo zmluvy o pôžičke uzatvorenej dňa 30. septembra 2012 medzi žalobcom a žalovaným, uznaná vo forme notárskej zápisnice zo dňa 30. marca 2017 č. N 439/2017, Nz 10882/2017 neexistuje. Žalobca spolu so žalobou vo veci samej podal návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa domáhal, aby súd zakázal žalovanému previesť, scudziť, zaťažiť pohľadávku žalovaného voči žalobcovi z uvedenej zmluvy o pôžičke a aby uložil žalovanému povinnosť zdržať sa podania návrhu na vykonanie exekúcie na podklade uvedenej notárskej zápisnice a akéhokoľvek nakladania s notárskou zápisnicou a s právami z nej vyplývajúcimi a v prípade prebiehajúceho exekučného konania na podklade notárskej zápisnice podať návrh na jeho zastavenie, a to až do právoplatného rozhodnutia vo veci samej. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že z návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia ani z doložených listín nevyplýva, že žalovaný vykonáva kroky smerujúce k vymoženiu pohľadávky. Konštatoval, že vo vzťahu k žalobcovi nebolo preukázané nebezpečenstvo bezprostredne hroziacej ujmy.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj ako „odvolací súd“) uznesením z 23. novembra 2020 č. k. 6Co/151/2020-68 zmenil napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie tak, že nariadil neodkladné opatrenie

tohto znenia: „Žalovanému sa zakazuje previesť, scudzíť, zaťažiť pohľadávku žalovaného voči žalobcovi zo zmluvy o pôžičke uzavretej dňa 30. septembra 2012 medzi žalobcom ako dlžníkom a žalovaným ako veriteľom v celkovej výške 212 000 eur. Žalovaný je povinný zdržať sa podania návrhu na vykonanie exekúcie na podklade exekučného titulu a to notárskej zápisnice zo dňa 30. marca 2017 č. N 439/2017, Nz 10882/2017 a akéhokoľvek nakladania s touto notárskou zápisnicou a nakladania s právami z nej vyplývajúcimi, a to až do právoplatného skončenia konania vo veci samej.“ Vo zvyšku napadnuté uznesenie potvrdil.

2.1. Odvolací súd zdôvodnil rozhodnutie tým, že hrozba exekučného vymáhania predmetnej pohľadávky zo strany žalovaného na podklade exekučného titulu, ktorým je predmetná notárska zápisnica stále trvá, keďže žalovaný môže kedykoľvek podať návrh na vykonanie exekúcie na jej podklade. Trvá tiež hrozba, že žalovaný predmetnú pohľadávku prevedie na iného, resp. bude s ňou inak disponovať. Za tohto stavu je dôvodné poskytnúť žalobcovi na čas konania vo veci samej, predmetom ktorého je určenie neexistencie pohľadávky, dočasnú ochranu vo forme nariadenia neodkladného opatrenia. Návrh na nariadenie neodkladného opatrenia je teda dôvodný s tou výnimkou, že nie je možné neodkladným opatrením uložiť žalovanému povinnosť podať návrh na zastavenie exekučného konania, ak by k nemu došlo. Jednak urobenie procesného úkonu v rámci exekučného konania nemožno vynucovať neodkladným opatrením a jednak ak je žalovanému uložené zdržať sa podania návrhu na vykonanie exekúcie, je nadbytočné ukladať žalovanému povinnosť podať návrh na zastavenie exekučného konania.

3. Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný (ďalej aj ako „dovolateľ“). Navrhol, aby dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

3.1. Dovolateľ uviedol, že žalobca viedol na Okresnom súde Bratislava I konanie sp. zn. 23C/61/2017, predmetom ktorého bolo určenie neexistencie tej istej pohľadávky žalovaného voči žalobcovi. V tomto konaní bolo nariadené aj neodkladné opatrenie, ktorým bolo žalovanému zakázané vymáhať svoju pohľadávku. V súčasnosti je toto konanie právoplatne skončené, pričom žaloba bola zamietnutá a neodkladné opatrenie zrušené. Žalobca sa napriek tomu účelovo snaží zmariť možnosť žalovaného domôcť sa svojich finančných prostriedkov tým, že inicioval ďalšie totožné konanie na Okresnom súde Bratislava IV a požiadal o vydanie ďalšieho neodkladného opatrenia, pričom súd mu napadnutým uznesením vyhovel. Z uvedeného dôvodu je toto konanie postihnuté vadou už rozhodnutej veci - res iudicata. Podľa dovolateľa je nepochybné, že nedošlo k zmene skutkového stavu a niet dôvodu na vydanie takéhoto neodkladného opatrenia.

3.2. Okrem toho žalovaný zdôvodnil dovolanie aj tým, že žalobca v predmetnej notárskej zápisnici potvrdil, že je mu známy právny dôvod, predmet aj čas plnenia právneho záväzku - pôžičky. Z notárskej zápisnice vyplýva aj prevzatie finančných prostriedkov i skutočnosť, že záväzok v čase podpisu notárskej zápisnice existoval. Javí sa vysoko nepravdepodobné, že by žalobca tieto skutočnosti nenamietal vo vyššie uvádzanom konaní vo veci vedenej na Okresnom súde Bratislava I, v ktorom považoval túto pohľadávku za existujúcu a dokonca sa domáhal jej zápočtu. Neodkladné opatrenie možno vydať len ak neexistuje vážnejšia pochybnosť o potrebe jeho nariadenia. V tomto prípade však existuje hneď niekoľko pochybností. Ak by sa odvolací súd v zmysle § 387 ods. 3 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) zaoberal všetkými tvrdeniami dovolateľa, výrazne by sa zmenilo jeho právne postavenie a jeho možnosti obhájiť v konaní svoj nárok v celom rozsahu. Napokon žalovaný v dovolaní citoval ustanovenie § 420 písm. f) CSP a ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a) a písm. c) CSP (ktoré nesprávne označil ako „§ 420 CSP ods. 1“).

4. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu poukázal na neprípustnosť dovolania s odkazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/236/2016 (R 19/2017). Rozhodnutie o neodkladnom opatrení má povahu rozhodnutia vo veci samej vtedy, ak samotné neodkladné opatrenie konzumuje vec samu. Taká situácia môže nastať v prípade návrhov na nariadenie neodkladného opatrenia podaných pred alebo po skončení konania, na ktoré nenadväzuje žaloba podľa § 336 ods. 1 CSP, pričom výpočet prípadov, v ktorých rozhodnutie odvolacieho súdu o neodkladnom opatrení je rozhodnutím vo veci samej, podal Najvyšší súd SR tiež v rozhodnutí sp. zn. 5Obdo/76/2016. Nakoľko v danom prípade procesný úkon žalobcu obsahoval jednak žalobu, jednak návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, nie je rozhodnutie odvolacieho súdu o nariadení neodkladného opatrenia rozhodnutím vo veci samej. K námietke prekážky

už rozhodnutej veci žalobca uviedol, že oba prípady sú postavené na rozdielnych skutkových tvrdeniach, čo konštatoval aj odvolací súd v napadnutom uznesení. Odvolací súd tiež správne konštatoval, že konaniu o nariadenie neodkladného opatrenia v tejto veci nebráni prekážka právoplatne rozhodnutej veci, pretože uznesenie Okresného súdu Bratislava I z 11. októbra 2017 č.k. 23C/61/2017-37, ktorým bolo nariadené neodkladné opatrenie, bolo zrušené.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala včas strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je potrebné odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné (§ 447 písm. c/ CSP). Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza:

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd, ktoré sú vymenované v § 420 písm. a) až f) CSP.

8. Základným (a spoločným) znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je prípustné dovolanie podľa § 420 CSP, je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z § 420 CSP (bez ohľadu na to, z ktorého konkrétneho písmena tohto ustanovenia), dovolací súd primárne skúma, či ide o rozhodnutie vo veci samej alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. Len vtedy, ak dovolanie smeruje proti takémuto rozhodnutiu, pristupuje dovolací súd k preskúmaniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa o existencii procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. a) až f) CSP. Ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. a) až f) CSP irelevantné, či k dovolateľom namietanej procesnej vade došlo alebo nedošlo.

9. V danom prípade žalovaný dovolaním napadol uznesenie, ktorým odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvej inštancie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia tak, že návrhu čiastočne vyhovel. Najvyšší súd Slovenskej republiky už vo viacerých svojich skorších rozhodnutiach (porov. 1Cdo/188/2017, 2Cdo/96/2017, 3Cdo/157/2017, 4Cdo/149/2017, 5Cdo/77/2017, 6Cdo/176/2017, 7Cdo/56/2018, 8Cdo/83/2017, 5Obdo/10/2018, 9Cdo/365/2021) dospel k záveru, že rozhodnutie o neodkladnom opatrení má povahu rozhodnutia vo veci samej len vtedy, ak sa konanie končí rozhodnutím o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia bez toho, aby naň nadväzovala žaloba. Takéto rozhodnutie nevykazuje charakter dočasnosti a predbežnosti poskytovanej meritórnej ochrany. Samotné neodkladné opatrenie tak konzumuje vec samu (stáva sa vecou samou). Taká situácia môže nastať v prípade návrhov na nariadenie neodkladného opatrenia podaných po skončení konania (pri splnení podmienok stanovených § 325 ods. 1 CSP) a v prípade návrhov na nariadenie neodkladného opatrenia pred začatím konania, ktoré nie sú a nemajú byť nasledované žalobou podľa § 336 ods. 1 CSP (t. j. pri ktorých absentuje bezprostredná väzba na konanie o procesnom nároku uplatnenom na základe žaloby a konanie sa končí samotným rozhodnutím o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia).

10. V prejednávanej veci však nejde ani o jeden z vymenovaných prípadov. Rozhodnutie odvolacieho súdu napadnuté dovolaním nie je rozhodnutím vo veci samej a ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, pretože v predmetnej veci žalobca súčasne s podaním návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia podal žalobu, ktorou sa domáhal určenia neexistencie pohľadávky. Cieľom návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým by súd zakázal žalovanému previesť, scudzit' či zaťažiť predmetnú pohľadávku a uložil by žalovanému povinnosť zdržať sa podania návrhu na vykonanie exekúcie na vymoženie predmetnej pohľadávky, zjavne bola dočasná a provizórna úprava pomerov medzi stranami

do právoplatného rozhodnutia vo veci samej (o určenie neexistencie pohľadávky). Rozhodnutie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia teda v danom prípade nekonzumuje vec samu.

11. V predmetnej veci nejde ani o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí inak než rozhodnutím vo veci samej, nakoľko odvolací súd neodkladné opatrenie nariadil, t. j. vecne prejednal vec, teda konanie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia nebolo skončené z procesných dôvodov. Týmto rozhodnutím odvolacieho súdu sa síce skončilo konanie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, avšak nekončí sa tým konanie vo veci ako celok, teda bude pokračovať konanie o žalobe žalobcu (o určenie neexistencie pohľadávky), ktoré je práve podstatou celého sporu.

12. Dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že aj keď žalovaný v dovolaní citoval len ustanovenie § 420 písm. f) CSP, ním uvádzané odôvodnenie smerovalo aj k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. d) CSP. Obidva tieto dovolacie dôvody však - ako už bolo uvedené vyššie - majú spoločné predpoklady prípustnosti dovolania, a to že musí ísť o rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí (návetie v § 420 CSP).

13. Vzhľadom k tomu, že rozhodnutie odvolacieho súdu napadnuté dovolaním žalovaného nie je rozhodnutím vo veci samej ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, dovolanie proti tomuto rozhodnutiu nie je podľa § 420 písm. d) ani podľa § 420 písm. f) CSP procesne prípustné.

14. Keďže žalovaný v dovolaní citoval aj ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a), písm. c) CSP (hoci nevymedzil žiadnu konkrétnu právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu), dovolací súd sa zaoberal prípustnosťou dovolania aj vo vzťahu k týmto dovolacím dôvodom.

15. V posudzovanom prípade nie je daná prípustnosť dovolania ani podľa ustanovenia § 421 CSP, čo *expressis verbis* vyplýva z odseku 2 citovaného ustanovenia, podľa ktorého dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). V posudzovanom prípade ide o rozhodnutie odvolacieho súdu v zmysle ustanovenia § 357 písm. d) CSP (odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu súdu prvej inštancie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia), preto dovolanie proti takémuto rozhodnutiu podľa § 421 ods. 2 CSP nie je prípustné.

16. Vzhľadom na vyššie uvedené, keďže nie je daná procesná prípustnosť dovolania podľa § 420 ani podľa § 421 CSP, dovolací súd dovolanie žalovaného podľa § 447 písm. c) CSP odmietol ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. S poukazom na uvedené sa dovolací súd nemohol zaoberať skúmaním vecnej dôvodnosti podaného dovolania.

17. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.